

Det sitter i väggarna

Nygatan 33

Fastigheten ingår i det s.k. Fristadsreservatet och finns redovisat i rapporten "Fristadshusen igår, idag, i morgon från 1988.

Huset är byggt omkring 1850 och har i folkmun gått under benämningen Disponentvillan. Byggherren var sannolikt bokbindare Humble som förvärvade fastigheten på 1840-talet. Bottenplanet var från början inredd till två lägenheter, men ganska snart avdelades den till ännu fler bostäder med bara ett enda rum. Det var den stora befolkningsökningen i den gryende industristaden som tvingade fram en svårartad trångboddhet. Många familjer fick hålla till godo med s.k. spisrumslägenheter, ibland till och med delad med en inneboende hyresgäst.

År 1900 förvärvades gården av fabrikören Gottfrid Karlsson, en av sekelskiftets framgångsrika företagare. I samband med ägarskiftet genomfördes en större ombyggnad som vittnar om att fabrikören hade stora ambitioner med att dels bevara den gamla stadsbebyggelsens uttryck, men även att få en pretentiös hemmiljö. Han hade ju ändå en nyvunnen status som en av stadens stora industrimän vid den tiden.

Vid renoveringen tillkom de fina kakelugnarna, de enkla tvåluftsfönstren och även glasverandan. Vinden inreddes från att ha varit en kallvind med två vindskammare i vardera gaveln till en stor möblerbar sällskapshall. De båda gavelrummen avdelades till vardera två små sovrum.

Det lilla bostadshuset användes då som verkstad och senare som garage.

Vid den bakre tomtgränsen lät Gottfrid Carlsson bygga en ny fabrik ritad av Emil Brefve, för sitt företag Gottfrid Carlsson & Co nickelfabrik. Där tillverkades kakelugnsluckor, men också kannor och kaffebryggare under namnet Svea.

Under 1940 eller 50-talet användes en del av huset som omklädningsrum för de kvinnliga arbetarna i fabriken och då togs en ny dörr upp i det så kallade "herrummet" och vedspisen byttes mot en elektrisk spis samt att köket kompletterades med kallvattenkran och vask.

Huset har i princip stått i det skicket fram till 1990 då en omfattande renovering gjordes. Den finns beskriven i ord och bild av Eskilstuna museer och arkitekt Björn Norman.

Därefter blev båda husen bostadshus och fungerade som det fram till 2006. Efter det har det stora huset tillhört ett företag som använt det som kontor, medan det lilla fungerat som bostad, och gör så än idag.

